

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

autor: JUDr. Karel Vlček
název práce: Odpovědnost stran v kontraktačním procesu
oponent: doc. JUDr. Ing. Josef Šilhán, Ph.D.

I. Téma práce, cíle a jejich naplnění

V práci se autor zaměřil na informační povinnost mezi kontrahujícími subjekty. To se pro tento typ práce jeví jako vynikající volba. Jde o téma dostatečně úzké, aby na přiměřeném rozsahu umožnilo hluboký a detailní rozbor, zároveň jde o téma s potřebným přesahem do závazkového práva jak takového, takže nabízí autorovi možnost prokázat znalost širších souvislostí a obecnější rozhled i mimo specializované řešené téma. V obojím přitom autor obstál.

Téma je vysoce přínosné. V tuzemské literatuře není tradičně zpracováváno takto komplexně. Text má i pro čtenáře znalého závazkového práva určitou přidanou hodnotu. Byť nejde o text svou originalitou zcela výjimečný, je třeba jej v tomto ohledu hodnotit spíše pozitivně. Pravdou nicméně je, že drtivá část poznatků, myšlenek i argumentů obsažených v práci je jen převzatá. Osobní přínos autora není přelomový. Navíc i tam, kde se příležitost doplnit k již publikovaným závěrům vlastní vyargumentovaná stanoviska nabízela, nebyla využita vždy naplno, resp. nebyl naplno využit potenciál, který téma nabízelo.

Pokud jde o cíle, jejich stanovení a splnění, klade si autor na str. 9 a 10 sadu šesti otázek, na které v průběhu práce hledá odpovědi. To si výslovně formuluje i jako cíl práce (str. 10 dole). Otázky zároveň hned v úvodu doplňuje pěti modelovými příklady, na kterých se podstata řešeného problému dobře ukazuje. To je velmi vhodný způsob vymezení předmětu a cíle práce.

Řešení příkladů nabízí autor v závěru. Na to, že by mělo jít možná o jednu z vrcholných point práce, je ale jejich závěrečný rozbor poněkud stručný a neúplný. Možná by bylo vhodnější jejich řešení věnovat samostatnou pasáž už v kapitole věnované českému právu a v závěru už jen shrnout, k čemu autor dospěl. Takto se v závěru musí teprve vyvozovat argumenty, které jsou ovšem ne zcela dotažené. O jednotlivých dílčích okruzích, které řešení příkladů zahrnuje, se přitom autor zmiňuje průběžně (a občas trochu nestrukturovaně) již v průběhu práce. Komplexní rozbor např. povinnosti informovat o okolnostech majících vliv na cenu prodávaného zboží tedy po čtenáři vyžaduje poměrně náročné hledání asi na třech různých místech textu. Text by v tomto ohledu mohl (a měl) být vstřícnější a tematicky provázanější.

Na příklady vymezené v úvodu autor občas vzpomene i v průběhu práce. To však spíše náhodně a nijak systematicky. Když už byly příklady v úvodu tak hezky představeny, bylo by možná ještě lepší používat je více jako nástroj, který pomůže udržet jasnější strukturu a cílové zaměření analýz. Když už autor zařazuje komparativní pasáž, bylo by možná zajímavé uvést, jak by se řešení modelových situací v jednotlivých jurisdikcích lišilo a v čem tedy rozdíly v aplikačních důsledcích přesně spočívají. Bylo by to přinejmenším názorné. Stejně

tak rozebírá-li rozdíly staré a nové úpravy, napadne čtenáře, jak by se to (a zda vůbec) projevilo do řešení konkrétních případů, skrze které byl vymezen předmět celé práce. Ještě více se tedy příklady a jejich detailní rozbor mohly táhnout napříč celou prací.

Výtku je třeba učinit k názvu práce. Název neodpovídá obsahu. Autor se nezabývá „odpovědností stran v kontraktačním procesu“ v celé její šíři. Zabývá se pouhým jedním z úseků této oblasti. Zúžení tématu oproti názvu lze hodnotit jednoznačně pozitivně, jinak by byl záběr práce neúnosně široký. Nic to ale nemění na tom, že název není výstižným vyjádřením obsahu. Vyvolává u čtenáře zkreslená očekávání. Název zřejmě nebyl upřesněn z formálních a administrativních důvodů; pevně věřím, že autor si nepřesnost uvědomuje. Z úvodu práce je naštěstí jasné patrné, o čem a k čemu dílo je. Jako název na obálce knihy by ale název nebyl úplně fér; z hlediska dodržení informační povinnosti (modelově např. právě mezi autorem knihy s takovýmto názvem a jejím potenciálním kupcem), je na místě otázka, zda by autor nemusel při aplikaci svých vlastních závěrů dospět k tomu, že ji ve vztahu ke kupujícím porušuje :-)

II. Obsahová úroveň práce

Po obsahové stránce je práce kvalitní, odborně fundovaná, přehledná a čtivá, zásadně dobře strukturovaná. Vychází z dostatečného literárního a judikatorního zázemí, přičemž se zdroji autor až na drobnosti pracuje korektně. Autor nepochybně prokázal dobrou orientaci v tématu, jemuž nepochybně rozumí a je schopen o něm pojednat v uceleném odborném textu.

Autor běžně pracuje se zahraničními zdroji, byť často vychází ze zdrojů sekundárních, aniž čerpá přímo z děl citovaných autorů. Hlavní zdroje, které jsou v práci používány (a dostupný jazykový okruh) mohl být také možná nastíněn již v úvodu, aby bylo jasné osvětleno, jak a s použitím jakých podkladů bude téma řešeno.

Určitou výtku je třeba vyjádřit ohledně struktury. Dělení do kapitol a jejich řazení je poměrně logické a práce postupuje smysluplně od historických kořenů a obecných souvislostí až po konkrétní otázky aktuálně platného práva. Systematika textu pokud jde o řešení konkrétních otázek ale není úplně ideální ve všech ohledech.

Jednak by bylo vhodné text asi ještě více členit do menších celků, aby se nevyskytovaly dlouhé pasáže, které přitom zahrnují více než jednu řešenou otázku, případně alespoň zvýraznit klíčové pojmy tučně. Důležitější neduhem ale je, že čtenář se občas musí potýkat s tím, že chce-li se dozvědět o určitém dílčím tématu vše, co práce nabízí, musí to hledat na mnoha místech naráz, aniž je to vždy provázáno vzájemnými odkazy a aniž takové rozprostření dává nejlepší smysl. Např. obecné vysvětlení smysluplnosti informační povinnosti, její ekonomické a právní opodstatnění by asi mělo být zpracováno uceleněji někde na počátku, jakoby vytknuto před závorku. Takto se třeba určitou pasáž ohledně vyrovnaní informační asymetrie, a o tom, že informační povinnost je nástrojem k jejímu řešení, dozvídáme (např. na str. 68 dole) v kapitole o českém právu před rekodifikací. Proč zrovna zde? To by čtenáře asi intuitivně nenapadlo. Podobně roztráštěné jsou do práce zakomponovány argumenty z pohledu ekonomické analýzy, i ty jsou „rozstrkány“ v práci do

několika míst (např. str. 47-48, potom 53-54, 73, pak znovu 93-94), což znesnadňuje komplexní vyhodnocení. Problémem by nebylo, pokud by autor ekonomickou analýzu užíval skutečně jako pracovní nástroj, jako metodologický přístup průběžně v celé práci. Pak by dávalo smysl, že jsou tyto argumenty na více místech. U některých témat však ekonomický pohled absentuje (např. při zdůvodnění smyslu ochrany spotřebitele na str. 62 se s ekonomickou analýzou až tolik nepracuje). Tedy o tento případ nejde.

Podobně jsou ne zcela logicky uspořádány komparativní informace. Ty jsou sice z velké části koncentrovány do kap. č. 4, ale jsou i jinde, např. v kap. 2 a pak ale i tam, kde působí překvapivě a neorganicky, např. na str. 95 v kapitole šesté, která se má věnovat českému právu. Jakkoliv je úkol seskládat tolik informací do uceleného textu nesnadný, a jakkoliv se to autorovi převážně podařilo dosti zdařile, přesto je třeba připustit, že z hlediska struktury a systematiky není text ještě dokonalý. Bylo by možno ještě lépe rozlišit tři dimenze, a to 1) kdy autor pojednává o informační povinnosti obecně a vysvětluje její smysl (bez ohledu na konkrétní právní úpravu), třebas i s použitím argumentů ekonomické analýzy, 2) kdy podává informaci o úpravě v jiných zemích, a 3) kdy rozebírá úpravu českou. V současné podobě se občas všechny tři dimenze smíchávají způsobem, který není stoprocentně přehledný.

Další konkrétní příklady nedokonalé struktury jsou uvedeny i v přehledu níže.

Není také úplně čtenářsky přívětivé separovat důležité poznatky a argumenty k jednotlivým popisovaným modelovým případům, aniž by byly někde uspokojivě syntetizovány. Závěr takovou důkladnou syntézu nenabízí; tam je řešení příkladů poměrně stručné.

Týká se to i jiných případů – např. známý případ s dovozem obilí na Rhodos je důležitým uvedením do otázky informací s dopadem do ceny, které autor řeší i jinde. Např. na str. 114 autor hovoří o informaci ohledně chystané změny územního plánu. Bylo by dobré propojit to s úvahou, nakolik se to (a v čem) liší od informace ohledně dalších příjíždějících lodí v případě Rhodos. To platí i o dalších pasážích, kde se hovoří o informacích s dopadem do ceny (str. 93 a dále), kdy někdy se akcentuje (de)motivační efekt případné informační povinnosti na získávání cenných informací (např. str. 93 a jinde), jinde (str. 114) se ale akcentuje nutnost zamezit omylu. Ještě přehledněji by měly být tyto na různých místech uvedené argumenty nějak souhrnně vyhodnoceny a poměřeny. Pak by bylo možno lépe odstranit pochybnost, zda argumentace autora je vnitřně konzistentní a není až příliš závislá na zdrojích, ze kterých v té které kapitole zrovna čerpá.

Argumentace autora vůbec je na některých místech poněkud poddimenzovaná. Autor se někdy spokojí se shrnutím publikovaných názorů, ale příležitost důkladně vyargumentovat vlastní stanovisko nevyužívá naplno. Tak např. při rozboru smluvní či mimosmluvní povahy předmluvní odpovědnosti na str. 30, či u vztahu práv z vad a úpravy omylu na str. 116. Stejně tak je poddimenzovaná pasáž věnovaná náhradě škody na str. 123-125.

Celkově je ale práce rozhodně kvalitní, bylo potěšením ji číst. Text ve čtenáři provokuje další otázky a úvahy. Některé další drobné poznámky, které jsou uvedeny v následujícím výčtu, jsou spíše důkazem tohoto faktu, nežli kritikou, ze které by autor měl mít špatný pocit.

- s. 7: Drobná nepřesnost na konci prvního odstavce – autor jako by proti sobě stavěl „vynaložené náklady“ a „škodu“. Cožpak náklady nemohou být součástí škody? Na str. 124 přitom autor o kategorii nákladů jako součásti škody sám hovoří.
- s. 18: Příklad Linoleum a jeho pointu by bylo možno popsat ještě o něco výstižněji.
- s. 19 dole: Dostí silná a kategorická formulace, že v common law „neplatí povinnost jednat poctivě“. Lze to skutečně takto vyjádřit? Nejde spíše jen o jiné obsahové pojetí poctivosti? To souvisí i s vyjádřením na str. 22, že „jakékoliv“ přerušení jednání nemá za následek vznik odpovědnosti za škodu. Skutečně nejsou žádné výjimky? Jak s tím potom jde dohromady první odstavec na str. 26?
- s. 20: Podobně silné konstatování, že v common law „není nabídka závazná“.
- s. 24 nahoře: Bylo by užitečné uvést, co tedy soud rozhodl a jaká je z toho pointa. Takto jde o informaci bez přílišné užité hodnoty.
- s. 24 dole: „V některých státech“ = v kterých?
- s. 25: Autor používá ne zcela přiléhavé výrazy pozitivní a negativní škoda. Naopak citace ohledně tří fází vyjednávání na konci prvního odstavce je zajímavá. Škoda, že s touto koncepcí autor už pak nikde v práci nepracuje, ani se k ní nijak nevyjadřuje. Zejména na str. 123-125 by se to možná hodilo.
- s. 29: Bylo by možno komplexněji vyložit, jaké jsou implikace rozlišení, zda jde o odpovědnost smluvní, či mimosmluvní.
- s. 30 nahoře: Ne zcela povedená je (zřejmě takto nezamýšlená) konstrukce dichotomie „Hrádek“ vs. „právní věda“.
- s. 30 uprostřed: Ne příliš sofistikovaný odstavec, poněkud odbytá vlastní argumentace.
- s. 30 dole a odkaz v pozn. č. 119 by bylo možno více okomentovat, problematika je složitější. Autor uvádí, že jde o „teoreticky spornější“ otázku, ale nerozvádí, v čem je problém.
- s. 30: Autor víceméně vysvětluje, že pojetí předšmluvní odpovědnosti jako závazkové (a nikoliv deliktní), by nemohlo dobře fungovat a bylo by špatně. Chybí vysvětlující poznámka, jaktože to tedy v SRN funguje a v čem spočívá důležitý rozdíl.
- s. 39 na konci odstavce: Autor směšuje „zjevné vady“ a „vady nápadné a zřejmé již při uzavírání smlouvy“. Zjevná vada je skutečně vadou (jde o rozpor smluveného a poskytnutého plnění) a může být při převzetí reklamována (viz např. § 2605/2 ObčZ). Naopak nedostatek zboží, který je nápadný a zřejmý již při uzavírání smlouvy, vadou v prvním slova smyslu není a nemůže být proto ani reklamován. Je vlastností, s jejíž existencí musel nabyvatel počítat již při vzniku závazku, a nemůže tedy narušovat jeho oprávněné očekávání (což naopak vada dělá). Stejně smísení obou pojmů nalezneme na str. 79.
- s. 42: Zajímavá, nicméně kontroverzní politicko-socioekonomická úvaha, která by vyžadovala hlubší argumentaci a definici východisek. Mělo být více okomentováno a vyargumentováno (což se částečně děje úplně jinde – na str. 55, ale ani tak ne dostatečně). Postoj, že v liberálním ekonomickém prostředí není tolik odůvodněný požadavek na informovanost subjektů je dosti diskutabilní. Stálo by za další vysvětlení.
- s. 48: Podobně by stálo za sofistikovanější vysvětlení, proč by mělo paušálně platit, že „přirozeností každé smluvní strany je minimalizace prospěchu“ druhé strany. Možná

jde jen o nešťastnou formulaci, ale není cílem spíše maximalizace prospěchu svého? To přitom není vždy totéž. Většinou je s tím minimalizace prospěchu protistrany spojena (tak typicky ohledně výše ceny), ale minimalizace prospěchu protistrany je zde spíše prostředkem k dosažení cíle vlastního (maximalizace svého prospěchu), nežli cílem samotným. Naopak – lze-li dosáhnout i prospěchu protistrany (např. lepší informace o preferované barvě zboží umožní výběr toho správného kusu a tím i spokojenějšího zákazníka), je to výhodné i pro prodávajícího, a to i dlouhodobě. Dokonce tím může dosáhnout i vyšší ceny, při zachování stejných nákladů (pokud jsou pro prodávajícího různé barevné varianty stejně nákladné), případně větší loajality a budoucích prodejů. Nelze tedy takto paušálně kategoricky tvrdit, že by v zájmu kontrahenta bylo vždy -minimalizovat prospěch druhé strany. Mělo by být formulováno obratněji a opatrněji.

Navíc na str. 73 sám autor uvádí jistý protipříklad (výkup akcií).

- s. 54 uprostřed: Na konci odstavce není úplně srozumitelná pointa ohledně „vlastních potřeb“
- s. 54 v dalším odstavci je možná zbytečný a nevysvětlený protiklad ekonomie vs. etika a morálka. To takto postaveno být vůbec nemusí.
- s. 55-56: Názorná a srozumitelná práce s příklady. Na str. 56 dole by ale stálo za to více zdůraznit dopady a pointu, co z toho tedy plyne. Navíc jde o jeden z případů, kdy se další informace k řešeným otázkám dozvídáme až na jiných místech práce – např. na str. 58 dole, na str. 78. v pozn. č. 357. To by chtělo lépe provázat.
- s. 58 nahoře v prvním odstavci: trochu chybí výstižný příklad situace excesivních nákladů (u věty s odkazem č. 271), možná by bylo záhodno provázat se str. 93
- s. 62: Možná trochu zjednodušená úvaha o podstatě spotřebitelské ochrany v EU. Nechybí zde vazba na vytváření vnitřního trhu?
- s. 66: Pasáž o přeinformovanosti nijak provázána se str. 107 a násl.
- s. 77-79: Jaký je tedy vztah informační povinnosti podle § 1728 a podle § 6? Lze obecnou povinnost použít subsidiárně? Nebo je v předmluvních vztazích vyloučena existencí speciální úpravy? Anebo ej to jedno, protože obojí vede k totožnému výsledku? V textu zde chybí jednoznačnější závěry.
- s. 82: Z čeho vyplývá, že strana musí „naznačit“, že se na druhou obrací jako na odborníka? Skutečně je to pro aplikaci § 5 nezbytné?
- s. 85: Které všechny důvody neplatnosti jsou relevantní? Jen ty uvedené? Mohlo by se jednat i o neplatnost dle § 1800 odst. 2 ObčZ? A další?
- s. 86 druhý odstavec: Autor zde nevysvětluje, proč je relevantní argument, že se vyargumentované pojetí odklání o stávající judikatury. Není snad i úprava trochu jiná?
- s. 89 nahoře: Hodilo by se zde uvést i nějaké ilustrativní příklady.
- s. 89-90: Autor pojímá obsah smlouvy poměrně reduktivně. I prohlášení učiněná před podpisem finálního dokumentu se přeci mohou (i konkludentně) stát součástí smlouvy. To záleží i na tom, zda strany pojaly do textu nějakou doložku úplnosti či by odtržení od předchozích prohlášení způsobovalo něco jiného. Viz k tomu i pozn. pod čarou č. 423.
- s. 95: Chybí hlubší úvaha nad tím, pro právě u nemovitostí by měla být výjimka.

- s. 102: Úvaha o tom, že když spotřebitel nebude vysvětlení požadovat, tak nemusí být poskytnuto, je neúplná (a tedy nesprávná). Neměl by být ignorován protiargument, že s neznalostí se často pojí i iluze znalosti. Čím méně toho člověk o nějakém problému ví, tím více je často přesvědčen o tom, že se v něm vyzná skvěle. Čím více toho naopak ví, tím více si je vědom svých mezí a neznalosti. Pokud tedy spotřebitel žije v této neinformované iluzi např. v oblasti své finanční gramotnosti, nemusí mít absence jeho požadavku na další vysvětlování takovou váhu, jakou mu autor připisuje.
- s. 103: Autor se zde opakuje (příklady s horkou kávou, motorovou pilou apod. už uváděl dříve).
- s. 107: Opět se znovu uvádí něco, co se již naznačilo jinde (s. 66)
- s. 110: Bylo by dobré dotáhnout kapitolu do konce a kromě problému více rozvinout i návrhy možných řešení, možno i s použitím inspirativních vzorů řešení ze zahraničních úprav.
- s. 112 dole: Uvádí se, že obě řešení jsou z hlediska aplikačního výsledku bez rozdílu. Je tomu skutečně tak? Ani ohledně právních následků?
- s. 114 nahoře: Dichotomie „povinnost ze zákona“ anebo „povinnost jednat poctivě“ působí nedotaženě, resp. není dostatečně vysvětlena. Povinnost jednat poctivě není ze zákona? Jde o nevhodnou formulaci.
- s. 114: Nabízelo by se uvést dopad úvah na řešení modelových příkladů. Dopadá povinnost upozornit na omyl i ohledně ceny plnění? Na jiných místech práce je naopak zdůvodňován opak. Není zcela konzistentní. Odstavec druhý by pak bylo dobré provázat s dříve vícekrát zmiňovaným příkladem Rhodos.
- s. 116 dole: Autor se kloní k názoru, že omylu s lze dovolat i po uplynutí reklamačních lhůt. Dostatečně ale své stanovisko nevyargumentovává. Jak se tedy vypořádá s dopadem
§ 1925 ObčZ? A jaký je potom smysl reklamačních lhůt, dají-li se takto obejít? Uplatní se reklamační lhůty např. u právních vad a mají smysl?
- s. 117-119: Zde je výklad spíše exkursem trochu jinam, relevantní je až poslední odstavec. Ten je naopak poddimenzovaný, byť to hlavní jistě sděluje.
- Závěr práce je dobrým a výstižným shrnutím hlavních poznatků. Dobré by ale bylo strukturovaněji odpovědět na číslované otázky, které jsou položeny v úvodu. To by bylo ještě přehlednější. Řešení příkladů je chvályhodné, nicméně rozborů jsou zde poměrně stručné a nesyntetizují skutečně vše, co by mohly a co autor v práci čtenáři i sobě zpřístupnil.

III. Formální úroveň práce

Po formální stránce je text velmi kvalitní. Autor se vyjadřuje zásadně přesně, kultivovaně, používá vhodný odborný styl. Z tohoto pohledu jde o jednoznačně dobře zvládnutou práci. Občasné kostrbaté či nevhodné formulace jsou jen ojedinělé. Např. na str. 49 nahoře, str. 92 (z hlediska perspektivy), str. 99 (klamně místo klamavě).

Stylisticky je práce vytříbená a použitý styl je konzistentní, jen asi na dvou místech se autor dopouští stylistického „úletu“, když používá archaické vazby (např. na str. 24 „jest dlužno dodati“; podobně str. 29).

Práce obsahuje vzhledem ke svému rozsahu jen malé množství překlepů. Výjimky lze nalézt např. na str. 23 v pozn. č. 86 (obchodnými), na str. 29 v pozn. č. 112 (velké R), na str. 35 nahoře (jako podstatným faktem), str. 41 (chybějící slovo), str. 72 (509/191), str. 77 pozn. č. 357 (takých), str. 115 (nelze považovažovat), str. 132 (soukromného), str. 156 (klíčová smlouva). Na str. 124 se zbytečně dvakrát odkazuje na § 2910 ObčZ.

I gramatické chyby jsou jen zcela ojedinělé (např. str. 65 a str. 99 vazba „bez toho, aniž“, či chyba v čárce v souvětí na str. 155 dole; výjimečně i chyba ve shodě).

Typografické chyby jsou taktéž výjimečné, např. str. 72 (mezera navíc před indexem 329), str. 77 mezera v druhém řádku, str. 76, 98 a 132 znak „§“ na konci řádku, v pozn. pod čarou č. 374 na str. 82 chybí tečka na konci). Autor také v celé práci píše Law & Economics s velkými písmeny; to asi není na místě.

Práce se zdroji je korektní a i citace se drží zvyklostí v oboru. Chybou je ale neuvádění konkrétního autora u kolektivních děl, zejména komentářů. Na to autor bohužel rezignoval a nechtělo se mu zřejmě dohledávat, kdo konkrétní citovanou pasáž psal. To se v práci vyskytuje hojně. Drobné chyby jsou na str. 9 či na str. 53 v pozn. č. 242. Odkaz na str. 90 v poznámce č. 424 nedává příliš smysl – autor zde vyvolává dojem, že se vztahuje přímo k výkladu § 1728 odst. 2 ObčZ, což tak není. Jde ale jen o skutečné drobnosti jinak velmi dobře formálně zvládnutého díla.

VII. Závěr

Celkově lze disertační práci Karla Vlčka hodnotit jako zdařilou, byť vykazuje několik drobných nedostatků. Jednoznačně lze konstatovat, že splňuje standardy, které jsou u tohoto typu prací očekávány. Jde o kvalitně zpracované, užitečné dílo, které stojí za to si přečíst. Práci **doporučuji k obhajobě**.

V Brně dne 1. 12. 2017

doc. JUDr. Ing. Josef Šilhán, Ph.D.